

ת"פ 23059/11/16 - מדינת ישראל נגד האני מרמש

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

ת"פ 23059-11-16 מדינת ישראל נ' מרמש

בפני
בעניין: כבוד השופט אסף הראל
מדינת ישראל ע"י ב"כ: עו"ד ח' רונן

המאשימה

נגד

האני מרמש, ע"י ב"כ: עו"ד ח' אגבאריה

הנאשם

גזר דין

1. הנאשם הורשע בכך כי ביום 24.5.13 העסיק עובד זר, תושב הרשות הפלסטינית (להלן- **העובד הזר**), ללא היתר העסקה על פי דין, עבירה בהתאם לקבוע בסעיפים 2(א)(1) ו- 2(א)(2) לחוק עובדים זרים, התשנ"א - 1991 (להלן - **החוק**). ההעסקה היתה באתר בניה ברח' הארבל באור עקיבא, והעובד הזר ביצע שם עבודות טיח. זאת, במסגרת עבודות טיח שביצע שם הנאשם כקבלן.

טענות הצדדים

1. המאשימה טוענת, בין היתר, כי הנאשם הוא שביקש להישפט ולא חסך זמן שיפוטי; העבירה נעברה במסגרת משלח ידו של הנאשם, דבר שיש בו להשליך על הענישה; וכי מאחר ומדובר בעבירה עם מניע כלכלי, יש מקום להשית עונש כלכלי אפקטיבי. המאשימה ציינה כי אין לנאשם עבר פלילי קודם. עוד טוענת המאשימה כי מתחם הענישה הראוי עומד על קנס כספי שבין 12,500 ש"ח לבין 30,000 ש"ח, וכי בתוך מתחם ענישה זה יש להשית על הנאשם עונש של קנס בגובה 15,000 ש"ח. זאת, בשים לב למצבו הכלכלי של הנאשם ולמצבם הבריאותי של שניים מילדיו. עוד עותרת המאשימה לחייב את הנאשם לחתום על התחייבות בגובה 116,800 ש"ח להימנע מביצוע עבירה על החוק, וזאת למשך שלוש שנים.

2. הנאשם העיד במסגרת הטיעונים לעונש. הוא טען כי מצבו הכלכלי אינו טוב; כי הוא מקבל סיוע מלשכת הרווחה במקום מגוריו וכן נעזר בתרומה חודשית בגובה 350 ש"ח מאחיותיה של רעייתו; אין בבעלותו בית אלא הוא מתגורר בשכירות; וכי הכנסתו הממוצעת לחודש עומדת על 4,000-5,000 ש"ח. הנאשם הגיש דו"חות רווח והפסד (עדות הנאשם בעמודים 57-58 לפרוטוקול; מוצג נ/8). עוד טען כי שניים מילדיו לוקים בליקוי שמיעה, והציג מסמכים רפואיים לתמיכה בטענתו (מוצג נ/7). על פי הנאשם, הוא אדם שומר חוק כל חייו, ובעת שקיבל מעמד של תושב, נעשה הדבר ללא עיכובים, דבר המעיד כי גורמי הבטחון לא סברו שיש עם עברו בעיה (מוצג נ/9). הנאשם טען, בין היתר, כי לאור מצבו הכלכלי, היעדר עבר פלילי קודם, והעובדה כי העסקת העובד הזר היתה נקודתית וקצרה, יש להשית עליו קנס שלא יעלה על 2,000 ש"ח. נטען גם כי הנאשם אינו מתנגד לחתום על התחייבות להמנע מביצוע עבירה, אולם

גובהה לא אמור להיות גובה הקנס המירבי.

3. לאחר שנתתי דעתי לכלל טענות הצדדים ולראיות שהציגו במסגרת טיעוניהם לעונש, הגעתי למסקנה כי יש להשית על הנאשם עונש של קנס ומתן התחייבות להימנע מביצוע עבירה, כפי שיפורט להלן.

העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד

4. העבירות בהן הורשע הנאשם מהוות אירוע אחד (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977) (להלן- **חוק העונשין**)). זאת, משמדובר בעובד זר אחד אשר נתפס מבצע עבודות טיח במועד אחד, והעסקתו הינה חלק מתכנית עבריינית אחת, שנועדה להשיא לנאשם תועלת כלכלית (ע"פ 1261/15 **מדינת ישראל נ' דלאל**, פס' 21-25 (3.9.2015)).

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות

5. בטרם ייקבע מתחם ענישה הולם, יש לבחון מהם הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו במסגרת העבירה של העסקת עובד זר ללא היתר כדן, ומהי מידת הפגיעה בהם (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין). מבין ערכים אלה, ניתן למנות פגיעה בזכויות היסוד של העובד הזר, אשר ללא היתר העסקה כדן וללא פיקוח של החוק ומשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים אינו זוכה בהכרח לקבל תנאי העסקה הוגנים, וזכויותיו הקוגנטיות אינן מובטחות. פגיעה נוספת היא בשוק העבודה המקומי ובתנאי עבודתם של עובדים מקומיים באופן עקיף, עת הם נדרשים להתחרות עם כח עבודה זול לשם פרנסתם (ע"פ (ארצי) 1001/01 **מדינת ישראל נ' נפתלי**, פד"ע לח 145 (2002)).

הקנס המירבי

6. מכאן אפנה לבחון מהו שיעור הקנס המירבי שניתן להטיל על הנאשם, לאור העבירות בהן הורשע. בהתאם לאמור בסעיף 2(א) לחוק, הקנס המירבי שניתן להשית על מעסיק, שהעסיק עובד זר ללא היתר במסגרת משלח ידו הוא 116,800 ש"ח, היינו פי ארבע מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.

7. יש להטעים, באשר לגובה הקנס, כי מאחר והנאשם ביקש להישפט חלף תשלום הקנס המינהלי שהוטל עליו, הרי לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, הקנס שיושת עליו בהליך כאן לא יפחת מכפל הקנס המינהלי שניתן היה להשית עליו לפי חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 (סעיף 2(א) לחוק), אלא אם קיימים טעמים מיוחדים שיירשמו. בהתאם לתקנה 1(ב) (1)2(ב) וסעיפים 1 ו-2 בטר ד' לתוספת לתקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - עובדים זרים), התשנ"ב - 1992, ניתן היה להטיל על הנאשם בגין העבירה בה הורשע קנס מינהלי בגובה 5,000 ש"ח, ומשכך הרף התחתון של מתחם הענישה לא יפחת מקנס של 10,000 ש"ח.

מדיניות הענישה הנהוגה

8. במסגרת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לבחון גם מהי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בהן הורשע הנאשם.

9. בע"פ (ארצי) 3710-09-14 **אסור נ' מדינת ישראל** (14.12.2016) דחה בית הדין הארצי ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית הדין האזורי, אשר הרשיע את המערער בהעסקת חמישה עובדים זרים ללא היתר, במסגרת משלח ידו בביצוע עבודות שיקום ושיפוץ בניין. בית הדין האזורי קבע כי מתחם הענישה ינוע בין 20% ל-50% מהקנס המירבי הקבוע בחוק, העומד על 116,800 ש"ח. במקרהו של המערער, סבר בית הדין האזורי כי נסיבותיו הקשות מצדיקות חריגה לקולא ממתחם הענישה, וגזירת קנס הנמוך מהרף התחתון. לפיכך, הגם שבית הדין האזורי מצא כי מדובר בחמישה אירועים נפרדים, השית על המערער קנס בגובה 60,000 ש"ח וכן קבע כי על המערער לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה על פי החוק, במשך תקופה בת שלוש שנים. בית הדין הארצי קבע, כאמור, כי אין מקום להתערב בהכרעת דינו ובגזר דינו של בית הדין האזורי, ואף ציין כי שיעור הקנס שיעור הקנס שנגזר על המערער חורג מהרף התחתון של מתחם הענישה שקבע בית הדין האזורי, וחורג לקולא מרמת הענישה המקובלת להרשעה בעבירות אלה. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית הדין הארצי לבית המשפט העליון, נדחתה (רע"פ 1401/17 **אסור נ' מדינת ישראל** (26.4.2017)).

10. בע"פ (ארצי) 56919-11-14 **רהטלב נ' מדינת ישראל** (21.3.2016) דחה בית הדין הארצי ערעור על הרשעת המערער, קבלן לביצוע עבודות בנייה, בעבירה של העסקת שני עובדים זרים ללא היתר כדין, בניגוד לסעיפים 2(א)(1) ו-2(א)(2) לחוק. בית הדין האזורי פסק כי מתחם הענישה הראוי במקרהו של המערער הוא בטווח שבין 20,000 ש"ח ל-100,000 ש"ח, והשית על המערער קנס בגובה 30,000 ש"ח וכן הורה לו לחתום על התחייבות בגובה 116,800 ש"ח, להימנע מביצוע העבירה בה הורשע למשך שלוש שנים. בית הדין הארצי, כאמור, קבע כי אין להתערב בהכרעת הדין ובגזר הדין.

הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות

11. מכאן אפנה לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות במקרה דנן. אלו מנויות בסעיף 40 לחוק העונשין. בענייננו, שיקולים לחומרה הינם היותו של הנאשם המבצע הבלעדי של העבירות, ולא הוכח כי מעשיו הינם תוצאה של השפעה חיצונית. באשר לנזק אשר צפוי היה להיגרם מהעבירה- הרי שעל כך כבר עמדתי לעיל: העסקת העובד הזר ללא היתר חשפה אותו לפגיעה אפשרית בזכויות היסוד שלו. באשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירות בגין הורשע, הרי שאלו הן כלכליות, שכן עלות העסקת העובד הזר, ללא היתר, ומבלי שהנאשם נדרש להבטיח את זכויות העובד לפי החוק, השיאה לנאשם רווחים כספיים.

12. מבין השיקולים לקולא, ניתן לציין את העובדה שמדובר באירוע אחד, שהתייחס ליום עבודה אחד בלבד. בנוסף, לא הוכח שנגרם נזק בפועל לעובד הזר, או שנגרעו ממנו זכויות ממשפט העבודה, עקב עבודתו ללא היתר אצל הנאשם.

מצבו הכלכלי של הנאשם

13. מאחר ועסקינן במתחם ענישה שעניינו קנס כספי, יש ליתן את הדעת- במסגרת השיקולים לקביעת מתחם הענישה ההולם- למצבו הכלכלי של הנאשם (סעיף 40 לחוק העונשין). הנאשם טען כי מצבו הכלכלי אינו טוב; כי הוא מקבל סיוע משירותי הרווחה, ואף תרומות מבני משפחתה של רעייתו. לתמיכה בטענתו הציג הנאשם דו"חות כספיים הנוגעים למשלח ידו, בחתימת יועץ מס (מוצג נ/8). מהדו"ח לשנת 2015 עולה כי ההכנסה החודשית הממוצעת עמדה על 5,839 ש"ח; זו לשנת 2016 עמדה על 3,657 ש"ח; וזו לשנת 2017 עמדה על 7,082 ש"ח. מנתונים אלו עולה כי בכל הנוגע לנתון העדכני ביותר - זה המתייחס לשנת 2017 - הכנסתו החודשית של הנאשם עולה על 3,000-4,000 ש"ח כפי שנטען על ידו בעדותו. הנאשם לא טרח להציג תדפיסים של חשבונות הבנק שלו, על אף שהתברר כי הוא מנהל שני חשבונות כאלה (עדות הנאשם בעמוד 58 לפרוטוקול). מחדל זה, להציג נתון עדכני ורלוונטי מן המעלה הראשונה המתייחס למצבו הכלכלי של הנאשם כיום, פועל לחובת הנאשם בכל הנוגע להוכחת טענתו בדבר מצב כלכלי קשה. חרף כל אלה, אני מוכן לקבוע כי מצבו הכלכלי של הנאשם אינו בהכרח טוב, שכן מעדותו עלה כי רעייתו אינה עובדת, ויש להם ארבעה ילדים, שניים מתוכם עם לקות שמיעה. גם המאשימה לא חלקה על כך והביאה נתונים אלו במסגרת העונש שאותו ביקשה להשית עליו. אלא, שלא הוכח בפני כי מצבו הכלכלי של הנאשם כה רעוע, עד כי הדבר עולה כדי טעמים מיוחדים המצדיקים להעמיד את מתחם הענישה המזערי על קנס נמוך מ- 10,000 ש"ח, שהם כפל הקנס המינהלי.

מתחם הענישה ההולם

14. לאחר שנתתי דעתי לכל אלה, אני קובע כי בנוגע לנאשם, יש להעמיד את מתחם הענישה בטווח שבין כפל הקנס המינהלי (שהם 8.5% מהקנס המירבי) ל-25% מהקנס המירבי. היינו, סך זה יעמוד על סכום שבין 10,000 ש"ח ל- 30,000 ש"ח.

העונש שיש להשית על הנאשם

15. לשם גזירת העונש של הנאשם- במסגרת מתחם הענישה שנקבע לעיל- יש לקחת בחשבון שיקולים שונים (סעיף 40 לחוק העונשין). אלו הן נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, שאף להן יינתן משקל. כך לדוגמה, בהקשר זה שיקולים לקולא הם העובדה כי הנאשם נעדר עבר פלילי, והצטייר כאדם נורמטיבי. בנוסף, לא נטען- ואף לא הוכח בפני- כי הנאשם שב להעסיק עובדים זרים ללא היתר. עוד אציין, כי חלפו כחמש שנים מן העת שבוצעה העבירה עליה נסב כתב האישום, ועד למועד בו הורשע הנאשם ונגזר דינו. אף חלוף הזמן במקרה כאן מהווה שיקול לקולא. באשר לשיקול לחומרה, ניתן לציין כי הנאשם לא נטל אחריות למעשיו.

16. לאחר שנתתי את דעתי לכל אלה, אני משית על הנאשם קנס כספי בגובה 10,000 ש"ח, המשקף כפל הקנס המינהלי.

17. קנס זה ישולם על ידי הנאשם ב-20 תשלומים שווים וחודשיים, הראשון בהם לא יאוחר מיום 20.7.18. כמו כן יחתום הנאשם על התחייבות- כאמור בסעיף 72 לחוק העונשין- להימנע במשך שלוש שנים מביצוע עבירה על סעיף 2(א) לחוק. גובה ההתחייבות יהיה 30,000 ש"ח. הנאשם יחתום על התחייבות זו במזכירות בית הדין עד יום 20.7.18. שאם לא כן ניתן יהיה לעצרו ולהביאו בפני שופט לשם מתן התחייבות זו.

18. לצדדים מוקנית, תוך 45 ימים מעת שיומצא להם גזר דין זה, זכות לערער על פסק הדין בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.

המזכירות תמציא העתק מגזר הדין לבאי כח הצדדים.

ניתן היום, ב' סיוון תשע"ח, 16 מאי 2018, בהעדר הצדדים.